

Улам сайыраңгайжыдар

«Делегей байдалының өйү келген айтырыгыларын белгаш делегейин коммунисттик шимчээшкенин сырый каттыштышымы дээр СЭКП-ниң демиселиниң дугайында» СЭКП ТН-ның апрель Пленумунун доктаалында бүгү партия организациаларының эң чугула сорулгаларының бирээси белээ, буржуа идеологияга шыңгы демиселди чорудары, литература-ның, уран чүүлдүн белгаш эске-даа чогаалдарын иштинче социалисттик идеологияга удуз үзөлдери шургуулу кирир дээр ордондошкынарга удуз идеиялык демиселди чорудары болур дээрин айткан болгай. Партия организациалары боттарының бүгү кижизилдик амылын коммунист белгаш бүгү совет хамаатызы кижи бүрүзү коммунисттик өзүга быныг бүзүрөлдүг, совет патриотизмин белгаш пролетария ки-тернационализмин медресе билер белгаш буржуа идеология-ның каныг-даа салдарына удуз быжым туржуп шыдаар кылдыр иштетилдирип чорудар умурлау.

Хаз-Хем районда «Коммунизмге орун» колхозта партия организациалары идеология кижизилдик талазы-биле чамдык амылдарыны кылган. Коммунисттерин амыл-херекке, өөредил-геге, уугулар кижизилдиктерин харыскалганын дугайында өтөттарыны каш удаа хуралдарга чугааланып көргөн.

Составында он амыл «Билиг» нитилелинин кижигинери кирип турар лекторлар бөлү (даргазы В. И. Варнакова) он беш лекцияларын номчана болгаш алдан амыл бөдөлөдөрү чоруткан. Ол бүгү пропаганда делегей байдалынын, СЭКП ТН Пленумунун амылынын дугайында, религияга удуз тама-га, медицина, уруглар кижизилдиктерин чөргөлү айтырылгавга хамаарыштыр чорудуп турган. Байралап хүннөринде илет-нелдерин, бөдөлөдөрү эрттеринде база-ла лекторлар бөлү-нүн кижигинери улуз ралыг турган.

Лекторлар бөлүгүнү күнү-биле херэжениктерин дашта-нылга келмектерин эрттиргилген болгаш аңаа келген иелерге амылдарын чараш чагайы дээр, күш-амылдың белгаш амылдарыны гитиенасы, иениг белгаш чаштыг калынын камгалыгы, күш-амылчы кижизилдик, ада-киниг ат-алдары деп темаларга лекцияларын номчуп берип тургулаан. Лектор-лар бөлүгүнүн кижигинери эштер Кузмина, Прончатова, Прончатова, Любошикова, Бычкова, Варнакова лекция ном-чурунга белгаш илеткел кылырынга идеиялык кирип келген.

Көзү библиотекида 28 ном дөлгөлөргөн, В. И. Ленинниң чогаалдарынын 14 дөлгөлөргөн тургускан, 11 агитатор-дуктары болгаш 6 библиотека плакаттарын үндүргөн. В. И. Ленин дугайында литература талазы-биле түнчөл чугаала-шышкыныны ийи удаа эрттирген.

Колхоз төөв Кен-Хаз суурунун чоку солунарыны белгаш журналдарыны беш чүс ыран амыгыны чагылды алган. Чугаагы болгаш Хемер-Оол Орунтарын эг-бөлөүлери эң хей чагы-далыгы болганар. Олар «Шың», «Тувинская правда», Ты-ваньч аныктары» солунарыны белгаш элээн каш төп жур-налдарыны чагып алганар.

Оң-биле казы шолодаа өөредилге чедишкенин бөдөзүн, ылангыш башкы Мария Павловна Кузмина өөредилге че-дишкенин чүс хуу чедиргенни демдеглээр херек.

Партия организациаларында информатизация кылып турар он амыл кижи бар, аларнын алдыны коммунисттер. Ол эштер-нин аразында дээр-да, ортуман-даа эртемниг, пропаганда болгаш агитация амылын чорударына мергензенир бар. Оон ыкый ында 23 кижи составтыг агитаторлар коллектив база амылдар турар. Оң составында коммунисттер-даа, комсомол-чулар-даа, партия кижигүнү эвес активчилер-даа бар.

Ынчалза-да партия организациаларынын идеология амылды тургусканында четпес чүүлдер ам-даа бар. Ылангыч поли-тиктинг информатизация эрттирип турары ам-даа эртемниг. Оң кол чыдаагыны болза партбюро (секретары эш Прончатова) политинформаторлар-биле сургаалда амылын чорутуптай турарында болган. Чимээ, политинформаторлар Сирота, Иванова, Ермолин олар каныг-даа сургаалда албайн илгенни, поли-тиктинг информатизация солундан номчуп, радиодан ачылап ал-ган чүүлдерин даянып алгаш, эртемниг, кыры-биле эрттирип турарын боттары минип чугаалап туралар.

Көзү информатизация, ылангыч кол тускый эртемниглер лекция пропагандаларын чорударына улуз даянып күш болу-ру чугааган. Ынчалза-даа чамдын тускый эртемниглер ол амылдан шуут кайлап турар. Чимээ, кол инженер Красноя, кол мал эмчиси Ермолин, кол агроном Сирота олар лекция пропагандаларын чорударына идеиялык кирип хамаан чон боттары безин «Билиг» нитилелинин кижигүнүгө кирип ал-баанар. Оларны «Билиг» нитилелинин кижигүнүгө кире-рин сүмөлөөргө, үстүндө ады үнгөн кол тускый эртемниглер нитилелдин «амык чогу» чугаалаанар.

Чартын чылда чагыткан солунарыны белгаш журналдары-ның куусазы төнүп турда-ла, чагыгы уламчылаанар, анда хей-никти парлагга тардышчылар кириштерин партия организациалары боттарынып чорутпааны четпес.

Партия, комсомол организациаларынын белгаш колхоз баш-таар чериниң амылында бир четпес чүөс болза, амылчы чон-нун дыштанылганын организациаларыны кижизилдик сайбайн турары болур. Ынчангаш дыштанар хүннөр организас чок, тус-түс кижилерин тураланы-биле эртин турар. Дыштанар хүннөри ынчаар эрттирер чорук күзенчиг эвес түзөлдөргө чедире бээр, харын чедирип-даа турары чамат эвес.

Чонкуу политиктиг кижизилдиктерин талазы-биле амыл-да четпестер бар-даа болза, партокм, оң бюроз партия-кижизилдик, партия-кижизилдик амылды улам сайзыр-гайжыдар дээр амылды чорутуптаан турарын чүүлдү деп көр херек. Ам соруга болза чаз-чаз бедитерин чедип алы-ры дээр амылдары болур.

Я. САВНИН,
СЭКП райкомунун бюро кижигүнү.

Туранның райкуну көп-байышын чамалыгга чегинде тергезе амылдарыны өдүрүндө амылдар турар. Ол нарын иш эткен кылырына тергез-лээр материалдарын колдуу-обүндө болгаш четгы-биле белеткер турар. Дуржугаага амылдын бодунуң коллектив-нин түндүктүгүн шүбүрү-жи-биле чедип алган.

ЧУРКТА: Н. СРЕС.

Чартык чүс чылдың мурун-да, 1918 чылдың июль 10-да Советтеринң Бүтү-Россия V съездин амылдарын белгаш та-раачынар күнүгүнүн деле-гейде баштайгы үндөсн хой-бузуу — РСФСР-ниң Консти-туцияны түзүп алган.

Ол үдөө амык Совет респу-бликаның иштинде чүс ай-лар-биле санаар турган. Тия-куз Октябрының сөөлүндө кү-нүгүнүн эрге-чагырганын хоз-га чоп чаа алган амылдарын белгаш таараачынар эрге-ча-гырганы үр үеңиң дүзүзүндө тууду шыдаас боор деп Рос-сияның дүжүрүнчү мөлчүкү-үңүлүгү, а ол ышкан Барын чүктүз башкарыш бөлүк бур-жуазыныкы мичаарда кордап турганар. Совет эрге-чагырга-ны дүжүрүнчү олар хүн бүр-де-ле манап турганар. Пролет-тар революцияны өлүмчө чы-гаар дээр бүтү-ле болдуру-аргаларын олар кылып турган-ар. Москвада Улут театрга Советтеринң Бүтү-Россия V съездин бодунуң амылдары эг-лээр иштинде чүс айлар-биле хуу-нөрдө чоп таар-де-лээр амылдарын белгаш чамдык даштык дипломаттыг төлө-лөриг идеиялык дөткөмчө-биле чон үзөлдүг эсерлер амылдын-таараачын чазакты дү-жүр болгаш мурунда турган тергидеки амылдарын катан тургузар соруга-биле чексизтик үймөзүнү үндүргөн.

Чаз амылдарын тургузуу амылдары Россияны улузтарын амыр эвес турган. Ынчаарга амылдарын боттутууга бүр-үзү он-оо миллион кижилер шыныг херектиг тилгелдери дээр демиселде калдыруу үтөгөн. Чаз тургузулук тилгелдериниң үндөсн дээр чүс миңда болуп турар-дыр. Советтеринң съездинде бодунуң иштелини В. И. Ленин миндиг сөстөр-бү-лө дооскан: «Вир эвес бис шил-лип алганымыс болгаш болуш-кунарыны белгашканын бо орук-биле чоруп болуш-куну-су, бир эвес бис бо орук-биле иде-лелде болгаш калгышын чок чоруп болуш-куну, бир эвес бист шын оруктап тайдырып болган калдыг-даа чүс-оо-тоо-тарга, тоозу бүзүрөлдөгө, ме-ге чорукка, бодулурушкуну-нага амыл-да болуш-куну Рос-сияны социализм тилгелдери ту-дуп шыдаар болгаш быжым-би-ле дөткөмчө кайгымыс улуз ар-га делегейде бар болуп турар дээрнине дааталаашканын бис-ке бичин-даа турбас».

Съездиле хуулап алган Кон-ституцияга бижилген болза: Рос-сия болза амылдарын, солдат-тар, таараачынар депутаттары-ның Республиказы болур. Топ болгаш чер-терде бүтү эрге-ча-гырга ол амылдарын хозууда туруп турар. Россияның Совет Республикасы совет национал-республикаларының федерализм кылдыр хостут нацияларын хостут элчилеңин үндөснине тургустуруу.

Конституция кижиги кижиги мөлчүрү калдыг-даа чорукту узушкаан чарлаан. Ол чорук-туу боттарына соруга-биле хуу өчүтүп узушкаан, ол бүтү демократияларын (ындиг-ла

Бирги совет конституцияның 50 чылы

улустуң эдилети кылдыр чаралаттыган. Фабрикалар, за-водтар, рудниктер, демир-орук болгаш бодурулганын эске-даа чепсек-херекселерин республи-каның өңчүгүнө буржуа-биле шилчиринге баштайгы базым хевирлг кылдыр амылдын контролюн дугайында хойлу бадымалтыган.

Амылчы чонкара өлүгүлү де-мократтыг хосталгаларын кал-дыры-биле, конституция амылдын аныгы болгаш таара-чын азымылга солунарын, журналдарын болгаш коммю-нисттеринге болгаш таара-чыгга, улусту хуралдарын чор-

дең эвес сонгулаларын дээр-хей чадалыг сонгулаларын дээр, амык сонгулалар — чамат сонгулалар-биле (слова), а ол ышкан Конституцияны соци-ал-экономикалык үндөснине та-раачыныктыг улашкан эскерил-гелери ол Конституцияга кий-гес дугайында доктаалды чопта чарлаан. Социализм индуст-риялык тургусканын, колхоз тургузулук тилгелдери, совет нитилелдин экономикалык үндөснине болгаш бодурулганын чепсек-херекселери социализ-мни өңчүп бадымалдарын түң-нелинде болган амы күштерин чаз харылзазы-биле кон-

Капиталисттер чурттарда ки-жиниң эрге-шөлөзүнн дуга-йында хой-ле чугаалап турар. Ынчаарга ам борбак хези чок, бичимик кырында серия, ажи-лы чок, амыл кижиге эрге-шөл-дө деп чүс чүс турар боор. Саянар буларга алдыга, 30 мил-лион хире амылдар саянттар-турар капиталист делегейин бийлап чуртуп АКШ-та кижиги эрге-шөлөзүнн дугайында калдыг чугаа туруп болур боор? Азактын сөөлүндө, Муруну Африка Республиканы истр чогуна сөөк-хымы алганын политиканын чорудуп турда, манга кижиге эрге-шөлөзүн деп

болгаш ортумак тускай эртем-ниң өөредилгенин дүргөн өлүгүлү болур. Совет Конституция амыл-агы болгаш нитилел-политик-тиг амылдарын боттутуу амыл-агы болгаш херекселер улузтун дээр эртемни, а ол ыш-кан хамаатыларын, оларнын сөөк-хымы болгаш национал-дан хамаарылга чокка дээр эр-темин бижылганын. СССР-де 130 амыл нациялар, национал бөлүктөр болгаш улустар бар. Олар шүптү омык-сөтөк, хостут амылдарда чурттал туралар. СССР-де улустарын нация-ларын болгаш амылдарын

турар, хостут хамаатыларын боттутуу эртемни амылдар тур-чүс кылдыр чеге өлүгүлү демократия, улус эрге-чагырга болдуруу. Ынчалза-да миде демократия СССР-де туруп турар-дыр. Совет демократияны улуз-лашканын дээр: «Син-лерде чүс чыгыс Коммунист-тиг партия турар ышкан-ла? Демократия дээр парла-ментинде депутаттарын олут-тары дээр демиселди турар хей партиялар негетинин тур-чүс болгай» деп чугаалап ту-ралар.

Ийе, СССР-де партияны чаз-гыс система туруп турар. Ол дээрде коммунисттерин аңаа бодалы-биле тургустуу кел-бээр, а объективтиг төнтүгү байдалдардан уйуп келген, оон уламдан совет тургустуга өңчөтүг эске бүтү партиялар нитилел-политиктиг арандап дүшкөн.

БИСТИҢ СОВЕТ ДЕМОКРАТИЯ

дарыга бажың-балгалтарын, массалыг организациалар кыл-дыр оларнын каттыжарына калдыг-даа дөткөмчө амыл-чы чонкара көргүзүргө бүт-ле техниктиг болгаш материал-дык херектерин тысыры дээр ышкан, ындиг хемчеглерин баш бургузар коруп турган. Амыл-чы чонкарагы саягш-сеткини-ниң өлүгүлү хосталгаларын кал-дыр соруга-биле хуу-нөрдө күр-нөсн баш шолдаа хуу-нөрдө тускайлаан. Республика кал-ды өөредилгенин чоруда берген.

Совет демократияның төртү-түгөсн мичаар бижылганын та-руган, манга дүштүр мөлчүрү амылдар-биле мисел-деп турган ылан-да ух аңгы-ла хуу-нөрдө эртемни башкара берген. Улус массаларын ме-дере-лде болгаш организациа-ны-нага ооргалатканын күрө-нүн төгүдө баштай-ла төртү-түгөсн ол болур-дур.

Октябрь тилгелдери чедир-ле революшн улустун тургус-кан Советтерин боттутуу хаа-ра тууду турар база эң-не хей төлө-лөкчөлөрүн организациа-ларын чарлыган, оларны дашчытар амылчы чонкара-нык калбак массаны идеиялык-политиктиг амыл-дарга хаара туттуган турган. Советтер күрөс амыл-агы болгаш културга тургузушкун-да, хоорайга-даа база ол ышкан калдыг-даа чаз, соци-ализм харылзаларын тургуза-рыгга улуз ралыг ойнаанар.

Совет күрөснине болгаш оон демократтыг үндөснинең хозу-даа хуу-нөрдө чаз, чамат-дык чорудуруу оон кол хойлу-зуу — Конституцияны сайырап ба-ла хевирин эскертпел келген. 1922 чылда хостут улустарын тур-густуруу-биле Совет Соци-алист Республикаларын Эви-лени тургустууган турган. 1924 чылда СССР-ниң Советтеринң II съездин 1936 чылда чедир күштүг болуп турган Эвилени чаз Конституцияны ху-лула алган. Ынчаарга 1935 чыл-ды февралда Советтеринң VII бүтү-элчел съездин сон-гулда системалык улам ийи-лай демократияларын (ындиг-ла

ституцияны дүштүр чогалады келген ол болуп турар. Ол үе чедир социалист-тиг амыл-агынын улус-хуузу бодурулганын чепсек-херексел-дериниң нити түндөсн 90 хуу ажыр өскөн. Совет нитилели бодунуң аңгы составы-биле мичаар көстүр амылдарын болгаш албан-аажыктар — 35 хуу, ус-дөсн кооперативтер-биле кады колхозу таараачы-нар — 55 хуу, амыл-агы-лай таараачынар хуу-нөрдө коопе-рашпаанар ус-дөсн — 6 хуу, эске-даа чурттакчы чон (өөреникчилер, шерип албан-чылар болгаш эскерлер-да) — 4 хуу.

Чуртка капиталисттер иде-еттер турбаан. Демократтыг эртемниг (капи-тализмдин социализмге шалып кырылганын үндөсн мөлчүкү-лөргө болгаш оларнын дузалак-чыларын илестерип турган) кызыгарлашканын кылып бижылган социализмдин тил-гелдери тургускан. Советтер сонгулалар болуп турда та-раачынар мурунга амылдарын калдык артыкшылы ол ышкан соода.

Сонгулалар бүтү-нитиленин апарган, бүтү хамаатылар ол сонгулаларга дээр эртемниг кирип алган алганар. Мур-нунда амылдарын, таараачы-нар болгаш кызыл-шеринин депутаттарыны Советтерин деп адыдып турган Советтер 1936 чылда Советтерин VIII Бүтү-элчел Ойза съездинин ху-лула алган чаз Конституция-биле дүштүр амылчы чоннар депутаттарыны Советтерин кылдыр адыдып алганар.

СССР-де социализм тилгел-дери фактымын үнгөн совет хамаатыларын эртемниг болгаш хуу-нөрдө чаз Кон-ституция бижылганы. Оларнын иштинге — амылдар эрге, тодаргайларга магалдык амылдар алыр эрге, өөредилге эрге, шалычын буржуа-биле ар-тырып турар амылдарга, кы-ралда азы чоп-аамал амыл чыдаа чорук оскунган тава-рылга хамаарылга алыр эрге кирип турган.

Кижиниң эрге-шөлөзүн, оон өлүгүлү магалдыктарын чар-лыбас, а ол магалдыктарын чугаа социализм тургустуу бот-тутуу чонга тысып болур. Амыл чок чорук, түрөлдө кы-жамай турарын бичке-жээ-ныдиг магалдыктарын боттуту-редилгенин эң хей херезин бо-луп турар. Ол фактын «Совет политика системасы» деп номчуп автору Мичаган уни-верситетин профессор Аль-фред Лепер хуулап алыр ужу-рга таарышкан. Оон бижип ту-рары болза: «Совет хамааты-нында медицина чаргалдарын ийи дугайында салгыс човар чоруктуң үндөсн чок. Совет экономикалык характер шынчын дээр амыл чок чорук дугайында салгыс човаш-кыны болдурубай турар. Амылчы күжүгө херексел амылдарын чорудуруу амыл боттарынын эртемниг турганга бодоларга, ам оон безин хей болуп турар.

Американың бөлүк буржуа профессорларын бижээш бистик мичаарга база бир чон: «СССР 50 чылдар дургу-зунда. Азышкын болгаш шыныг чорук». Авторларын бижээш, Рак Миллер кичээш-геин мичаар улаштырып тур-ар, чүд дие, совет улустуң чагай-жамалганын бедидерине амылдар хемчеглерин бол-жыг кадык камгаланын үндө-снине СССР-де кижиги назыны-ның узуу 1926—1929 чылдар-да 44 хар турган болза, ам бо үеде 70 хар чедир өскөн.

СССР-де эки тургускан пенсия хандырылганын, эске-даа соци-ал болгаш културга херек-лелдери күрөснине улуз та-раачылар профессор Миллер чугаалап коруп турар. Совет Эвиленинде амылчы чонкара-нык чурттарында бодоларга эки тургустунган деп ол тайылбыр-лап турар. Оон санап турары болза, совет тургузулук улуз чедишкенин чонунуң бүтү-нити бижик билгилг алганары, дээр

кы чорукун идеология тер-гилден турар. Ангил дил-биле чугаалажып турар элээн хей улустар амыл-агы-лык илгени элээн шынга-лай амыл болгаш эртемни чамдык сөөк-хымы алгаш ар-тышкынынын амыл эртемни чорук болза, Совет Эвиленин кижиниң салдары ол деп, бил-динтир ангил эртемден Эду-ард Карр албан-биле хуулап алыр ужурга таарышканы та-варылга эвес.

Фактылар миндиг-дыр. Лин-чаның хойлууду калчарып ту-рар болгаш нерлерин мөлчүрү политиканы боттарынын тур-барыны демократияны илден илестер чуртунда — АКШ-та туруп турар байдал-биле СССР-де нацияларын чеге-лел байдалын номчукту-деңгеп көрүп. Номчукту америк демократияны өлүгү-үзүн тодаргай апар.

Демократияны аңаа өү барымдалып бижээш, буржуа идеология оон утка-чыка-рин херексе албайн туралар. Парламентке каш борбак пар-тияларын төлө-лөкчөлөрүн чүг-ле кайда-ла бар болуп турарын база азы-бур политиктиг бо-луктерин аразында сонгулда мурунунуң тулушкунарын бо-луп турарын олар демократия кылдыр көрүп туралар. Чугаа турбас: ол дээрде буржуа де-мократияның көсүк демек-териниң бирээси болур. Ын-чалзажок калбак улус масса-ларга демократтыг эртемниг шыны-биле чедип ал туралар-ын шаажылап турар реаксылыг күштөргө доктар болбайн тур-ар. Чокта чаз америк истр-лерин баштыгызы тайбың дээр демиселди кайгычынтыг демиселчин Мартин Лютер Кингин өлүгүн чорук маңаа көсүк барымдал болур.

Мөлчүкү амылдар чок, амылдарын болгаш таараачы-нар боттарынын салым чо-луунуң бүрүн эртемни элери апарган, оларга күрөснине эрге-лел башкара арганы тымыс-кан, боттарынын иштинде нитилел-политиктиг амылдар чыгарын депшидик үндүрүп

Ынчалзажок демократизм ча-далын калдыг-даа системалыг партияларын саны-биле эвес, а хамаатыларын материалдыг болгаш политиктиг боттуту эрге-ажыктары-биле, күрөснине эртемни башкарына оларнын өлүгүлү кижизилдик-биле тодар-дылар турар. Совет Эвилени-де чүс амыл чоннар депу-таттарынын. Советтериниң ийи миллион ажит кижиги соң-густуруп турар. Оон аңгыла элээн каш миллион совет ха-маатылар Советтер чамында доктаалыг комиссияларга амылдар туралар. А нити-нине Советтерин актив 20 миллион ажит кижиги болуп тур-ар.

Амылчы чоннар депутаттары-нын Советтерин боттарынын ажит-чорудууганын де-мократтыг үндөснинең чамат-дык чокка калбастык дээр Коммунист партия хемчеглер-ин ап турар, база ол ышкан партия болза совет нитилел-дин амылдарын боттутуу тал-ларынга профессионал эвиле-дериниң амылдарын комму-нист эвиленин болгаш эске-даа массалыг организациа-ларын ролон болгаш илгел-кейин бедидерине лорт со-нуургалдык болуп турар. Чүг-ле социализм демократияны боттутуу талазы-биле сайзырап тургаш, коммунист нитилел-дин бот-чыгырганын орукту салып болур деп чүсүн ком-мунист партияны барымдал-лап турар, амылдар башта партиянын бодунуң, Советтер-ин, амылчы чонкарагы эске-даа организациаларын боттутуу амыл-чорудууганын олче ула-гган турар.

Совет Эвиленинде ышкан бүтү улуска бараан болуп ту-рар ындиг демократияны ма-саа амыл чон күзүн турар. Калдыг-даа чүдүлгө, калды-даа хоп-мөс чорук база бур-жуа социологтарыны болгаш реакционерлерин шуут илгүлү совет социализм демократия-нын улуз дөткөмчө күжүгү куудалып шыдаас.

Степан ТИТАРЕНКО,
төгү эртемниг доктору.

ХУЛЭЭЛГЕЛЕР ДАГЗЫП ТУРАП

Чокта чаз СЭКП Току рай-комунун пленуму болуп эртин. Пленумга «СЭКП обкомунун II пленумунун түнчөлдөрү болгаш В. И. Ленинниң төртүтүгүн хуу-нөрдө бээр 100 чыл болур оюнга чедишкенин ужуражыр талазы-биле районун партия организациаларын соруга-биле дугайында» СЭКП рай-комунун бирги секретары эш Н. С. Бойду илеткел кылган. Районун колхозтарын, бү-дүрүлгө, аныгар-тыш чедир-лери колхозтерин делегей-нин амылдарын амылдарын боттутуу, башкы В. И. Ле-нинниң төртүтүгүн хуу-нөрдө бээр 100 чыл болур оюнга амылдарын социализм чар-мышка хаара туттумушкан, оон боттарына дээр чамдык түнчөлдүг амылдарын кылганы, амылдар чедир-лери, оон чалдыгынын оруктары илгел-кейи болгаш пленумун илгел-кейин айтканы.

Районун колхозтары күрө-нөге эят салдарын чартык чыл-паны 1896 хуу күтүлгөсүн, эрт-кен чылдың ол үзүндөсн 136 центер хойну саткан. Оон иш-тинде «Совет Тыва» колхоз эят салдары 184 хуу, сүтү 101 хуу күтүлгөсүн.

Прончатова бо чылдың бирги кварталында өлүк белеткел-ниң планын 157 хуу азы эрт-кен чылдың ол үзүндөсн 17400 рубль хей түңүтү «чымык а-дыны» күрөснө дугааган. Ырбаның ийи амыл-агы че-ри кышкы үдө нити белет-келерин болгаш сөөртүрүп планарын ажыр күтүлгөсүн, эки түнчөлдөрүн чедип албышап, чайгы ийи салдышкынынын амылдарын организастыг эг-лээр.

Ыраккы өлүгүн тайгалары-да турар кижилер чарышка алган күлгөлөргө күтүлгөсүн

дээр күженишкенин амыл-дарына. Колхозтарын чартык чылда күрөснө саткан эятин буржуа-биле кижилер берген, ийи малдык чилерин эвээжээн, бо чылдың чаккы үзүндө 2000 ажит чаш аныларын мендиге алган. «Совет Тыва» колхозта Бараан Куку, Бараан Орай-урут, «Май 1» колхозта Куз-нек Дарыма, Николай Ак-олаз 78—80 чедир ийи аныларын чилерин чокка алганар.

Моон-биле казы амылдар бот-беттерин пленум демдеглээр. Ийи амыл амылдарын чедир-лери боттутуу, башкы В. И. Ле-нинниң төртүтүгүн хуу-нөрдө бээр 100 чыл болур оюнга амылдарын социализм чар-мышка хаара туттумушкан, оон боттарына дээр чамдык түнчөлдүг амылдарын кылганы, амылдар чедир-лери, оон чалдыгынын оруктары илгел-кейи болгаш пленумун илгел-кейин айтканы.

Районун колхозтары күрө-нөге эят салдарын чартык чыл-паны 1896 хуу күтүлгөсүн, эрт-кен чылдың ол үзүндөсн 136 центер хойну саткан. Оон иш-тинде «Совет Тыва» колхоз эят салдары 184 хуу, сүтү 101 хуу күтүлгөсүн.

Прончатова бо чылдың бирги кварталында өлүк белеткел-ниң планын 157 хуу азы эрт-кен чылдың ол үзүндөсн 17400 рубль хей түңүтү «чымык а-дыны» күрөснө дугааган. Ырбаның ийи амыл-агы че-ри кышкы үдө нити белет-келерин болгаш сөөртүрүп планарын ажыр күтүлгөсүн, эки түнчөлдөрүн чедип албышап, чайгы ийи салдышкынынын амылдарын организастыг эг-лээр.

Ыраккы өлүгүн тайгалары-да турар кижилер чарышка алган күлгөлөргө күтүлгөсүн

ның кышкы тураларына септелер чорудар эвөөлөр-ин эрте үзери база негетинин турар. Районун коммунал амыл-агы черинин, амылдар хан-дырылга комбинадалыг амы-лында сөөлүгү үдөсн чамдык экижигелер чедип алганар. Продукцияны нити болгаш бараанын көргүзүлгөсүн планарын ай, квартал санында күтүлгөсүн келгенер.

Ы

[illegible]

бозаайдагылардын хуусазан-
дыз көрүп, онд шындыр
ажылдарын уюштурушкан
чугул.

Көздө ажыл-агыйга чаа чү-
дери нерпедер талазы-
көздө ажыл-агыйга эргелес
чугула кылган. Эргелес
чугулагыз Боркосу, кол
текпик эш Дегон, кол агро-
н эш Фомингов олар ажыл-аг-
ыйларны мурунга эртемин
дикинишерине, мурунчы ду-
жулгага дамаарыштыр илет-
лекция номчувары тувар. Олар
ажыл-агыйларга барганда аял-
ды буу-хаа, ол багый, бо четп-
дизш кончугутууп, чаңаттын
ры-биле кызыгаарлатканын
Ажыл-агыйдар удурутчуу-
лыгына, тускай эртеминлерин
практиктик дуазым конч-
уазыш дзыш санал бергенин
шүтүмүчүзүн.

Чугулаашканы алтырыг тал-
зы-биле доктаалды пленум ч-
лызп алган.

М. СЕВЕН,
«Шынык» колхозундагы
